

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/110/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2518202088
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2518202088.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX. septembra XXXX, trvalý pobyt C. D. XXXX/X, E. F. G., zastúpeného splnomocneným zástupcom: H. E. I. J., A. XXA, K., proti žalovanému: L. E. J., nar. XX. apríla XXXX, trvalý pobyt B. A. M. XXXX/X, F., zastúpeného: ŠÁŠIK & Partners s.r.o., Sokolská 18, Bratislava, IČO: 36 860 069, o náhradu škody, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 24. júna 2021 č. k. 15C/38/2018-273, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej o zaplatenie 164.393,- eur (II.) potvrdzuje a v časti o náhrade trov konania (III.) ruší a vec v tejto časti vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zastavil konanie o určenie, že žalovaný porušil svoje povinnosti pri výkone advokácie dané mu príslušnými ustanoveniami zákona, čím poškodil záujmy žalobcu a spôsobil mu škodu (I.), žalobu o náhradu škody vo výške 164.393,- eur zamietol (II.) a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III.). Rozhodnutie odôvodnil ust. § 100 ods. 1, § 101, § 106 ods. 1, 2, § 415, § 420 ods. 1, 3, § 442 ods. 1, 3, § 489, § 724, § 725 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 18 ods. 1, 2, § 26 ods. 1 ZoA (zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácií a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní, živnostenský zákon, v znení neskorších predpisov), § 144, § 145 ods. 1, 2 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil právnym vzťahom medzi žalobcom ako klientom a žalovaným ako advokátom klienta, upravený ZoA, subsidiárne ustanoveniami o príkaznej zmluve (§ 724 O. z. a nasl.). Záväzkom žalovaného voči žalobcovi bolo zastupovanie klienta o súdnom spore zaplatenie náhrady škody voči Univerzitnej nemocnici Bratislava sp. zn. 52C/162/2011 a 14Co/461/2013, vedenom na Okresnom súde Bratislava II a Krajskom súde v Bratislave. Žalobca sa v uvedenom spore domáhal voči poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti náhrady škody za nesprávne poskytnutie zdravotnej starostlivosti, porušením zákonných povinností. Súd prvej inštancie v uvedenom konaní žalobu zamietol a odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil (rozsudkom zo dňa 10. marca 2015, doručeným žalovanému ako právnenému zástupcovi žalobcu dňa 5. mája 2015, ktorým dňom nadobudol aj právoplatnosť). Následne žalovaný podal za žalobcu dňa 6.7.2015 sťažnosť na Ústavný súd SR, ktorá bola uznesením zo dňa 16. septembra 2015 odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, pre nevyužitie mimoriadneho opravného prostriedku žalobcom ako sťažovateľom – nepodaním dovolania. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný svojím nekonaním (nepodaním dovolania) znemožnil žalobcovi účinne brániť svoje práva a právom chránené záujmy, čím mu mal spôsobiť škodu. Advokát zastupujúci klienta, podľa konštatovania súdu prvej inštancie, nedisponujúcim pokynom klienta, ktorý by mu ukladal nepodať riadny alebo mimoriadny opravný prostriedok, ak do

uplynutia odvolacej resp. dovolacej lehoty, takýto pokyn od klienta ani neobdrží, prípadne nie je možné v uvedenej lehote klienta kontaktovať, je vždy povinný za daných okolností opravný prostriedok podať, inak koná v rozpore s povinnosťou advokáta chrániť práva a oprávnené záujmy klienta. Súd prvej inštancie však žalobu zamietol, a to z dôvodu žalovaným vznesenej námietky premlčania, ktorú posúdil ako dôvodnú. Pri práve na náhradu škody je Občianskym zákonníkom stanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna a objektívna premlčacia doba, ktorej začiatok plynutia nastáva na základe objektívnej skutočnosti, bez závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného subjektu o vzniku škody. Podľa § 240 ods. 1 OSP (Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, v znení účinnom od 10.3.2015 do 30.12.2015, lehota na podanie dovolania bola stanovená v trvaní jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, podaného na súde ktorý rozhodoval na prvom stupni. Žalovaný bol preto povinný podať dovolanie v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (5. mája 2015), najneskôr do dňa 5. júna 2015, k čomu nedošlo. Nasledujúcim dňom začala plynúť trojročná objektívna premlčacia doba žalobcovi, na uplatnenie si náhrady škody voči žalovanému, z dôvodu nepodania dovolania ako oprávneného prostriedku na ochranu záujmov svojho klienta (a následne mala byť podaná sťažnosť na ústavný súd). Trojročná objektívna premlčacia doba uplynula tak dňom 5. júna 2018 a vzhľadom k tomu, že žalobca žalobu o náhradu škody voči žalovanému ako svojmu právnomu zástupcovi vo vyššie označenej veci, podal na súd prvej inštancie až 16. augusta 2018, teda po uplynutí trojročnej objektívnej premlčacej doby, uplatnený nárok je premlčaný a žaloba o náhradu škody voči žalovanému musela byť zamietnutá. Súd prvej inštancie ďalšie dokazovanie z dôvodu hospodárnosti konania nevykonával, s poukazom na čl. 17 základných zásad civilného sporového konania, s poukazom na dôvodne vznesenú námietku premlčania, ktorú hodnotil aj z hľadiska súladu výkonu tohto práva s dobrými mravmi. Dospel k záveru, že okolnosti prípadu, ako ani skutkové tvrdenia strán, prípadné skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania, nenasvedčovali takému konaniu žalovaného, ktoré by viedli k záveru o rozpore vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi. Žalobca sa o skutočnosti, že sťažnosť bola ústavným súdom zamietnutá, podľa jeho tvrdenia, dozvedel v septembri 2016, najneskôr 23. marca 2017, kedy mu boli žalovaným odovzdané rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu, ako aj ústavného súdu. Od marca 2017 tak žalobca nepochybne disponoval vedomosťou o podstatných skutkových okolnostiach, z ktorých odvodzoval svoj nárok na náhradu škody v tomto konaní a napriek tomu žalobu do 5. júna 2018 nepodal (urobil tak až po uplynutí objektívnej premlčacej doby dňa 16. augusta 2018). Na podporu svojej argumentácie súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/148/2004, v zmysle ktorého dôvodne vznesenú námietku premlčania nemožno pokladať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 262 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 CSP, keďže žalobca bol neúspešný v celom rozsahu (konanie bolo čiastočne zastavené v dôsledku späťvzatia žaloby, k čomu došlo procesným zavinením žalobcu, ktoré je potrebné vyhodnotiť ako jeho neúspech a žaloba v zostávajúcej časti uplatneného nároku bola zamietnutá ako nedôvodná). Žalovaný má preto voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania mal rozhodnúť súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník po právoplatnosti rozhodnutia. Z dôvodu späťvzatia žaloby žalobcom v časti určenia skutočnosti (I.), bolo konanie v tejto časti zastavené.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca v časti zamietnutia žaloby na náhradu škody (II.), navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nezohľadnil relevantné právne skutočnosti a ustanovenia právneho poriadku, niektoré tvrdenia a argumenty posúdil v rozpore s právnou normou, označujúc napadnutý rozsudok za arbitrárny, čím bolo porušené právo žalobcu na spravodlivú súdnu ochranu. Žalobca namietal aplikáciu nesprávnej právnej normy v súvislosti s dĺžkou lehoty na podanie dovolania žalovaným ako právnym zástupcom žalobcu v označenom spore, pretože podľa názoru žalobcu mal byť aplikovaný Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z.), účinný od 21. mája 2015, teda v čase márneho uplynutia lehoty na podanie dovolania bola zákonom stanovená dvojmesačná lehota, plynúca od doručenia rozhodnutia odvolaciemu súdu (§ 427 v spojení s § 470 ods. 1, 3 CSP). Koniec lehoty na podanie dovolania uplynul preto až dňa 5. júla 2015, naviac Civilný sporový poriadok upravuje aj dovolanie podané generálnym prokurátorom (§ 458 CSP), ktorú tiež mohol a mal žalovaný ako právny zástupca žalobcu v označenom spore využiť, pričom lehota na podanie takéhoto dovolania je stanovená v trvaní troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, t. j. posledný deň lehoty na podanie dovolania bol 6.8.2015, odkedy začala plynúť predmetná premlčacia doba. Súd prvej inštancie podľa názoru žalobcu posudzoval lehotu na podanie dovolania už podľa neúčinných

ustanovení OSP. Premlčacia doba však žalobcovi neuplynula, keďže podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a podľa § 119 CSP lehota neplynie tomu, kto stratil procesnú subjektivitu alebo spôsobilosť samostatne konať pred súdom. Žalobca v dovolacom konaní nemal spôsobilosť konať samostatne pred súdom, a preto žiadna premlčacia lehota (objektívna či subjektívna) na podanie dovolania mu neuplynula. Rozhodujúcou otázkou bolo pritom posúdenie začiatku plynutia premlčacej doby, ktorú upravuje ust. § 101 O. z., v zmysle ktorého ustanovenia pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz, a to keď sa právo skutočne mohlo po prvý raz uplatniť na súde (keď je „actio nata“). Podporne pritom žalobca poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5MCd/7/2010. Žalobca preukázal, že žalovaný predložil dokumenty žalobcovi až 23.3.2017, kedy nastala situácia actio nata, a preto premlčacia doba uplynula dňa 23. marca 2019, kedy už bola žaloba podaná na súde. Premlčacia doba však neuplynula ani podľa § 106 O. z., podľa ktorého ustanovenia sa právo na náhradu škody premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Rozhodujúcou skutočnosťou je tu vedomosť žalobcu ako poškodeného o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Na základe vykonaného dokazovania je nepochybné, že uvedený okamih nastal, keď žalovaný na výzvu žalobcu, predložil mu dokumentáciu, vrátane rozhodnutia ústavného súdu, dňa 23.3.2017. Aj pri aplikácii ustanovenia § 106 O. z. by premlčanie nastalo až 23.3.2019. Súd prvej inštancie sa uvedenou otázkou vôbec nezaoberal (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/231/2009). Žalovaný bol advokátom s viacročnou praxou, teda dôsledky konania či nekonania v oblasti aplikácie práva si mal uvedomovať a boli mu dostatočne známe. Ustanovenie § 106 ods. 2 O. z. stanovuje objektívnu premlčaciu dobu, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, v trvaní desať rokov odo dňa kedy došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla. Zavinenie upravuje ust. § 15 Trestného zákona, podľa ktorého je trestný čin spáchaný úmyselne, ak páchatel vedel, že svojím konaním môže porušenie alebo ohrozenie spôsobiť a pre ten prípad bol s tým uzrozumený. Tento nepriamy úmysel sa vzťahuje aj na konanie žalovaného, ktorý vedel, že svojím konaním môže spôsobiť porušenie práv žalobcu a bol s tým uzrozumený (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/687/2014). Žalovaný aj po negatívnom rozsudku odvolacieho súdu v zastupovaní žalobcu dobrovoľne pokračoval a konal, keďže podal sťažnosť na Ústavný súd SR. Ide teda zo strany žalovaného o konanie úmyselne zavinené. Preto objektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku bola v trvaní desiatich rokov, ktorou sa súd prvej inštancie nezaoberal. Je nepopierateľné, že žalobcovi vznikla škoda konaním žalovaného okamihom zmarenia možnosti ďalšej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, márnym uplynutím lehoty na využitie opravných prostriedkov v súdnom konaní, pričom právny poriadok pri náhrade škody na zdraví umožňuje vylúčenie objektívnej premlčacej doby, kedy platí iba subjektívna premlčacia doba (§ 106 ods. 2 O. z., porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/13/2013). Náhrada za stratu na zárobku (§ 446 O. z.) je jednou zo zložiek práva na náhradu škody, ktorá vznikla poškodenému pri škode na zdraví, pri ktorej je objektívna premlčacia doba vylúčená (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/232/2016). Na zatupovanie žalobcu existovali dve splnomocnenia pre žalovaného (jedno na nahliadnutie do spisu v priebehu odvolacieho konania a druhé bez obmedzenia na celé konanie vo veci, obsahujúce aj splnomocnenie na podanie mimoriadnych opravných prostriedkov). Hoci nebolo potrebné rozširovať dôvody odvolania, ani jeho rozsah, pretože všetky relevantné skutočnosti v odvolaní boli uvedené, stačilo upozorniť na mylné posudzovanie predložených argumentov, napr. že sa nejedná o bolestné, ale o náhradu škody za ušlý zárobok žalobcu. Všetky relevantné znalecké posudky boli predložené už pred súdom prvej inštancie a tvrdenia žalovaného o pochybení žalobcu v pôvodnom konaní sú preto nepravdivé. Žalobca v odvolaní vyjadril nesúhlas aj so záverom súdu prvej inštancie, že dobré mravy neboli porušené. Žalovaný je skúsený advokát, o dôsledku vynechania jedného kroku pri obrane práv žalobcu mal a mohol vedieť, napriek tomu ho nevykonal, ale konal mimo obvyklého právneho postupu. Žalobcu pritom neupozornil ako svojho klienta o rizikách svojho postupu. Takýto postup žalovaného je mimo oblasť dobrých mravov a poctivého postupu. Žalobca namietal aj rozpornosť odôvodnenia napadnutého rozsudku, keď v ods. 37. súd uvádza, že záväzkom žalovaného voči žalobcovi bolo zastupovanie vo veci, vrátane podávania riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, avšak v bode 41. už uvádza, že žaloba nie je dôvodná. V odseku 57. sa súd prvej inštancie odvoláva na Občiansky súdny poriadok, ktorý bol však v tom čase už neúčinný, keďže platil Civilný sporový poriadok. V dôsledku toho sú uvádzané nesprávne právne skutočnosti majúce vplyv na rozhodnutie súdu. Právo uplatňované žalobcom voči žalovanému preto nebolo premlčané.

Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

Odvolaací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

V prejednávanej veci súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o premlčaní nároku žalobcu na náhradu škody, spôsobenú porušením povinností žalovaného ako advokáta, nepodaním opravného prostriedku dovolania, v dôsledku čoho bola žalovaným podaná sťažnosť na ústavný súd odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (pre nevyužitie mimoriadneho opravného prostriedku podaním dovolania).

Pod premlčaním sa rozumie márne uplynutie doby stanovenej v zákone pre vykonanie práva; znamená výrazné oslabenie subjektívneho práva účastníka, keďže premlčaním síce jeho nárok nezaniká, nemôže byť však súdom priznaný, ak žalovaný pred súdom čelí uplatnenému právu námietkou premlčania. Nárok oprávneného účastníka trvá aj naďalej, stáva sa však prostredníctvom súdu nevymáhateľným (porov. napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 13. novembra 2008, sp. zn. 21Cdo/2958/2007).

Všeobecná premlčacia doba v občiansko-právnych vzťahoch je trojročná, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach Občianskeho zákonníka uvedené inak (§ 101 O. z.). Takýmto iným ustanovením je aj § 106 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa právo na náhradu škody premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (subjektívna premlčacia doba). Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky (ak ide o škodu spôsobenú úmyselne za desať rokov) odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla (objektívna premlčacia doba), s výnimkou ak ide o škodu na zdraví.

Súd prvej inštancie preto správne konštatoval, že pri premlčaní práva na náhradu škody (ktoré je predmetom sporu) je ustanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna a objektívna. Začiatok subjektívnej a objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne, ich vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí aj napriek tomu, že poškodenému plynie druhá premlčacia doba. Platí pritom zásada, že subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemožno prekročiť (porov. napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Obo/13/2017). Ak začiatok subjektívnej doby nastane v priebehu objektívnej doby, ale do jej skončenia uplynie iba časť subjektívnej doby a ďalšia časť až po jej skončení, právo sa premlčí uplynutím objektívnej doby.

Súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, keď počítal počiatok plynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby odo dňa vzniku škodovej udalosti, márnym uplynutím jednomesačnej lehoty na podanie dovolania, odo dňa 5. júna 2015 a uplynula dňom 5. júna 2018, teda pred podaním žaloby.

Odvolaacia argumentácia žalobcu poukazujúca na aplikáciu nesprávnej právnej normy (Občianskeho súdneho poriadku) nebola správna. Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2016 (§ 474 Civilného sporového poriadku). Preto v čase vzniku škody bol účinný Občiansky súdny poriadok upravujúci v ust. § 240 Občianskeho súdneho poriadku lehotu na podanie dovolania v trvaní jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Nebol preto daný dôvod aplikovať prechodné ustanovenia § 470 ods. 1, 3 Civilného sporového poriadku, na ktoré poukazoval žalobca v odvolaní.

Ustanovenie upravujúce lehotu na podanie dovolania v trvaní dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 427 Civilného sporového poriadku), nebolo v čase doručenia rozhodnutia

odvolacieho súdu právneho zástupcovi žalobcu (žalovanému) účinné a preto na počítanie premlčacej doby uvedené ustanovenie Civilného sporového poriadku nemalo žiaden vplyv. Tento záver sa vzťahuje aj na ustanovenie § 461 Civilného sporového poriadku, týkajúce sa dovolania podaného generálnym prokurátorom, ktoré taktiež nebolo účinné v čase doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu právneho zástupcovi žalobcu.

Nesprávna bola aj odvolacia argumentácia o neplynutí lehoty na podanie dovolania žalobcu z dôvodu, že nemá spôsobilosť konať samostatne pred súdom, pretože nebol právne zastúpený a nemá ukončené právnické vzdelanie druhého stupňa. Procesná podmienka obligatórneho právneho zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní nemá vplyv na plynutie lehoty na podanie dovolania. Ustanovenie § 119 Civilného sporového poriadku upravuje neplynutie procesnej lehoty z dôvodu nedostatku procesnej podmienky konania, a to procesnej subjektivity (spôsobilosti byť účastníkom konania, ktorá u fyzickej osoby vzniká narodením a zaniká smrťou, podľa § 7 O. z.) alebo straty spôsobilosti samostatne konať pred súdom. Spôsobilosť samostatne konať pred súdom sa kryje s hmotnoprávnou spôsobilosťou vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosť, teda so spôsobilosťou na právne úkony. Pri výklade otázok vzniku a zániku procesnej spôsobilosti sa teda vychádza z hmotnoprávnej úpravy spôsobilosti na právne úkony (§ 8 až § 10 O. z.). Žalobca je plnoletou osobou, ktorý nebol obmedzený ani pozbavený spôsobilosti na právne úkony (§ 9 ods. 1 O. z. a § 10 ods. 1, 2 O. z.). Mal preto procesnú spôsobilosť samostatne konať pred súdom (§ 67 CSP) a nemohlo dôjsť k neplynutiu lehoty (§ 119 CSP), ako to tvrdí žalobca. Povinné zastúpenie sa nesmie chápať ako obmedzenie prístupu k súdu, ale vzhľadom na to, že spísanie dovolania je náročným procesným úkonom vyžadujúcim právnické vzdelanie, treba ho vnímať ako spôsob eliminovania podaní, ktoré nie sú perfektné (porov. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1399). Znovu je potrebné pripomenúť, že v čase plynutia lehoty na podanie dovolania žalobcovi, nebol účinný Civilný sporový poriadok, ale Občiansky súdny poriadok.

Poukaz žalobcu v odvolaní na ust. § 101 Občianskeho zákonníka o všeobecnej premlčacej dobe, bol tiež bez právneho významu, keďže uvedené zákonné ustanovenie sa aplikuje len v prípadoch absencie osobitnej právnej úpravy plynutia premlčacej doby, akou je v prípade práva na náhradu škody osobitná úprava premlčacej doby podľa § 106 Občianskeho zákonníka. Nemohol byť preto právne relevantný ani odvolací argument týkajúci sa počiatku plynutia lehoty podľa § 101, t.j. kedy sa právo mohlo vykonať po prvý krát (porov. odsek. 8 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu).

Možno súhlasiť so žalobcom o počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby od marca 2017 (kedy žalovaný odovzdal žalobcovi príslušnú dokumentáciu, ako aj rozhodnutie Ústavného súdu SR o zamietnutí sťažnosti), avšak neuplynutie celej subjektívnej doby do skončenia objektívnej trojročnej premlčacej doby (k čomu došlo 5. júna 2018, porov. odsek 9 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu), nemá za následok predĺženie objektívnej premlčacej doby (porov. odsek. 8 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Ak začiatok subjektívnej doby nastane v priebehu objektívnej a do jej skončenia uplynie iba časť subjektívnej doby, právo sa premlčí uplynutím objektívnej doby (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Obo/13/2017). Nebol preto daný dôvod zaoberať sa ďalej plynutím subjektívnej premlčacej doby.

Nedôvodnou bola aj odvolacia námietka poukazujúca na potrebu aplikácie desaťročnej objektívnej premlčacej doby z dôvodu, že išlo o škodu spôsobenú úmyselne. Zo samotnej tvrdenej skutočnosti, že žalovaný bol kvalifikovanou osobou a aj po zamietavom rozhodnutí súdu dobrovoľne podal sťažnosť na Ústavný súd SR, zastupujúc žalobcu naďalej, bez predchádzajúceho podania dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, nemožno vyvodiť úmyselné spôsobenie škody žalovaným ako právnym zástupcom. Dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenej skutočnosti je na tom, kto tvrdí, že niekto iný mu spôsobil úmyselne škodu. Úmysel (priamy alebo nepriamy) súvisí so zavineným protiprávnym konaním zodpovedného subjektu. Protiprávne konanie je také konanie, ktoré je v rozpore s právom. Žalobca ďalej netvrdil žiadne iné správanie (opomenutie) žalovaného, preukazujúce úmyselné spôsobenie škody, porušením povinnosti konať s odbornou starostlivosťou, nepodaním dovolania. Obdobný záver vyplýval aj rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/687/2014, na

ktoré poukázal žalobca v odvolaní (aj keď je pojem úmysel ako pojem zakotvený v trestnom práve, akceptovateľný v celom právnom poriadku, teda aj na účely posúdenia otázky premlčania pri úmyselnom spôsobení škody, ani v označenom konaní žalobca nepreukázal, že by sa vo veci malo jednáť o úmyselné spôsobenie škody zo strany žalovaného a teda, že by mal súd na posúdenie námietky premlčania aplikovať desaťročnú premlčaciu dobu).

Nesprávna bola tiež odvolacia argumentácia týkajúca sa vylúčenia objektívnej premlčacej doby v prípade škody na zdraví, z dôvodu, že predmetom daného sporu (náhrada škody spôsobená porušením právnej povinnosti advokáta pri zastupovaní klienta, na základe dohody o zastúpení) nebola škoda na zdraví. Ustanovenie § 106 ods. 2 O. z. časť vety za bodkočiarkou nebolo preto možné aplikovať v danom spore.

Označenie súdnych rozhodnutí v odvolaní, týkajúcich sa škody na zdraví, bolo potom bez právneho významu na prejednávany spor medzi žalobcom a žalovaným.

Poukaz žalobcu na existenciu dvoch splnomocnení v označenom spore, ako aj vytykanie nesprávností postupu žalovaného v súvislosti s prevzatím zastupovania v odvolacom konaní v označenom spore, neboli právne významné. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že žalovaný svojím nekonaním – nepodaním dovolania, znemožnil žalobcovi účinne brániť svoje práva, v dôsledku čoho malo dôjsť k vzniku škody. Dôvodom zamietnutia žaloby však bolo premlčanie práva žalobcu na náhradu škody voči žalovanému, z dôvodu uplynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby (nie nepreukázanie porušenia povinnosti žalovaného podať dovolanie ako opravný prostriedok).

Preto pokiaľ odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie obsahuje záver o nedôvodnosti podanej žaloby, tento sa vzťahuje na zamietnutie žaloby z dôvodu premlčania nároku žalobcu na náhradu škody, hoci súd konštatoval porušenie povinnosti podať dovolanie žalovaným, čím bolo žalobcovi znemožnené účinne brániť práva a právom chránené záujmy a mala byť spôsobená škoda. V odseku 50 napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie došlo pri označovaní Občianskeho súdneho poriadku k zrejmej nesprávnosti, nesprávnym uvedením prvej časti čísla zákona, pričom identifikácia tejto právnej normy (Občiansky súdny poriadok) bola nepochybná a táto právna norma bola aplikovaná dôvodne (v čase začatia plynutia lehoty na podanie dovolania bol účinný Občiansky súdny poriadok, nie Civilný sporový poriadok, ako to nesprávne uvádza žalobca).

Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občiansko-právnych vzťahov tak, aby oprávnené osoby v primeraných dobách uplatňovali svoje práva a zároveň zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania tým zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a povinností. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom na príslušnom orgáne svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania a tak spôsobiť stav, že oprávnená osoba nemôže sa s úspechom domáhať na súde svojho práva. Účinné vznesenie námietky premlčania v civilnom sporovom konaní malo tak za následok aj v danom spore, že súd nemohol oprávnenej osobe právo priznať (§ 100 ods. 1 veta tretia O. z.).

Súd prvej inštancie v posudzovanej veci dospel k správne záveru, že neboli zistené také okolnosti za ktorých bola námietka premlčaná vznesená žalovaným uplatnená, ktoré by svojou výnimočnosťou či intenzitou odôvodňovali odoprieť žalovanému právo uplatniť námietku premlčania pre rozpor s dobrými mravmi. Ustanovenie § 3 O. z. poskytuje súdu možnosť posúdiť či výkon subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a ak to tak nie je, požadovanú ochranu odoprieť. Pokiaľ ide o výkon práva, ktoré strane dáva priamo právny predpis, prichádza do úvahy aplikácia tohto ustanovenia len vo výnimočných prípadoch.

Dobrymi mravmi sa rozumie súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, stotožňuje sa s nimi rozhodujúca časť spoločnosti a majú povahu základných noriem. Týmto normám zásadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, keďže inštitút premlčania prispieva k istote v právnych vzťahoch, je teda inštitútom zákonným a použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa podľa zákona premlčuje. Ak by ale výkon práva namietať premlčanie bol len prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho stavu, zatiaľ čo dosiahnutie zmyslu a účelu sledovaného právnou normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho by nemalo význam, išlo by síce o výkon práva, ktorý je formálne v súlade so zákonom, avšak išlo by o výraz zneužitia tohto subjektívneho práva na úkor druhého účastníka, a teda o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi.

O konaní vykazujúcom znaky priameho úmyslu poškodiť druhého účastníka (námietkou premlčania) by však nebolo možné uvažovať na základe okolností a dôvodov, z ktorých sa vznik uplatneného nároku vyvodzuje (ako to uvádza žalobca v odvolaní), ale len z konkrétnych okolností, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená. Tieto okolnosti by pritom museli byť takej výnimočnej intenzity, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/2648/2003). V prejednávanej veci neboli tvrdené, ako ani preukázané také okolnosti, z ktorých by vyplývalo, že námietka premlčania bola len prostriedkom umožňujúcim poškodiť žalobcu, a teda neboli zistené také okolnosti vznesenia námietky premlčania žalovaným, ktoré by svojou výnimočnou intenzitou odôvodňovali odoprieť žalovanému právo námietku premlčania uplatniť.

Dobrym mravom zásadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, lebo inštitút premlčania je inštitútom zákonným a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa zo zákona premlčuje. Ak žalobca nevhodnou voľbou prostriedku ochrany svojich práv z objektívneho hľadiska, vlastným zavinením vytvoril podmienky pre neskoršie úspešné vznesenie námietky premlčania práva žalovaným, uplatnenie námietky premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 O. z. (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/41/2012).

Podľa nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 176/2011 samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona, t. j. neznalosť plynutia premlčacích dôb. V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva (právo patrí bdelym, vigilantibus iura scripta sunt). Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať, či strana konania, ktorá sa dovoľavala rozporu s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 O. z., postupovala s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade s uvedenou zásadou, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich. Uplatnenie premlčacej námietky sa môže priečiť dobrým mravom len vo výnimočných prípadoch, keď by bolo na úkor strany konania, ktorá márne uplynutie premlčacej doby nezavinila (porov. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 33/2012, sp. zn. II. ÚS 176/2011), ktorá skutočnosť v danom prípade preukázaná nebola.

Legitímna požiadavka uprednostňovania princípu spravodlivého vyriešenia prípadu pred princípom právnej istoty z hľadiska vznesenej námietky premlčania, ktorá vyplýva z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, je viazaná vždy na výnimočné okolnosti konkrétneho prípadu, ktoré pre objektívnu prekážku bránili oprávnenému uplatniť si svoje právo v zákonom stanovenej premlčacej dobe. Tieto závery rozhodovacej činnosti nemožno aplikovať vo všeobecnosti na každý prípad, bez zreteľa na preukázanie existencie závažných prekážok včasného uplatnenia práva (porov. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9 Co 284/2017).

Súd prvej inštancie správne poukázal na vedomosť žalobcu od marca 2017 o skutkových okolnostiach, z ktorých odvodzuje svoj nárok na náhradu škody, napriek tomu žalobu na súd do 5. júna 2018 nepodal,

hoci mu v tom nebránila existencia závažných prekážok pre včasné uplatnenie práva a nebol ani naplnený predpoklad, že uplynutie doby žalobca, ktorý sa domáha nároku po uplynutí premlčacej doby, nezavinil (neuplatnenie nároku s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu možno považovať za ospravedliteľný prejav, vzhľadom na existenciu výnimočných ťažkostí, s ktorými bolo uplatnenie nároku spojené, porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/4776/2014).

S poukazom na vyššie uvedené námietka premlčania bola žalovaným uplatnená účinne a zamietnutie žaloby z dôvodu premlčania bolo dôvodné. Vzhľadom k tomu, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne odvolacie dôvody, ako ani nevyjadril námietky, k prvému výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie o zastavení konania v časti o určenie skutočnosti (I.), tento výrok nebol predmetom prieskumu odvolacieho súdu.

Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej (II.) ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Ustanovenie § 257 Civilného sporového poriadku predstavuje ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania, výnimočne prihliadnuť (porov. rozhodnutie NS SR 2MCdo/17/2009). Nie je preto možné dotknuté ustanovenie považovať za predpis zakladajúci jeho voľnú možnosť aplikácie.

Citované zákonné ustanovenie predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania, by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdomiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 4M Cdo/2/2008).

Dotknuté ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad o náhrade trov konania (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 5Obo/4/2017).

Rozhodovanie o nákladoch konania nesmie byť len mechanickým posudzovaním výsledkov sporu bez komplexného zhodnotenia rozhodnutia v merite veci, ale má byť zrejším a logickým ukončením celého súdneho konania (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2904/16).

Dôvodom spočívajúcim v pomeroch strán je napr. skutočnosť, že sa strana, ktorá nemala úspech vo veci, ocitne v tak závažnej sociálnej alebo majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplývalo, že sa súd prvej inštancie zaoberal možnosťou aplikácie ust. § 257 CSP, teda, že skúmal či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania prihliadnuť (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2M Cdo/17/2009). Uvedený postup súdu je osobitne daný v prípadoch, ak preukázané okolnosti prípadu (napr. nepriaznivá sociálna

a majetková situácia strany konania) nasvedčujú možnosti neprimeraného zaťaženia majetkovej sféry strany konania povinnosťou náhrady trov, alebo okolnosti prípadu sú dané napr. charakterom konania či procesnej situácie.

Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd preto zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v závislom výroku o náhrade trov konania (III.) a vec v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keďže odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti o náhrade trov konania postrádalo argumentačný základ, ktorého správnosť by odvolací súd preskúmal, a to vo vzťahu k možnosti aplikácie ust. § 257 CSP v danom spore.

Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní v intenciách vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu, posúdiť a odôvodniť rozhodnutie o náhrade trov konania, z ktorého bude zrejme právná úvaha pri aplikácii relevantných ustanovení CSP o náhrade trov konania, ako i naplnená povinnosť súdu, či v prejednávanej veci existujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti náhrady trov konania výnimočne prihliadnuť (§ 257 CSP).

Svoj záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania poskytne odpoveď, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

Podľa § 396 ods. 3 ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.